KONSPEKTY LEKCJI · MUST, HAVE TO I SHOULD

Konspekt lekcji: should, have to i must – wielka debata

Igor Zadrużyński

Opublikowano 19 listopada 2026

STRESZCZENIE

Konspekt 45-minutowej lekcji-debaty na tematy, które uczniów naprawdę obchodzą: czy prace domowe powinny zniknąć, czy szkoła powinna zaczynać się później, czy telefony w szkole trzeba zakazać. Uczniowie słuchają szkolnego radia, w którym dwoje uczniów spiera się o lekcje od dziesiątej, uczą się mówić, co should się zmienić, co has to zostać, a czego mustn't robić, i ćwiczą uprzejme przerywanie i przyznawanie racji. Potem losują tezę i stronę – często nie tę, którą sami popierają – i prowadzą krótkie debaty. Na koniec każdy zapisuje, czyje argumenty były najbardziej przekonujące.

Wersja online

SŁOWA KLUCZOWE: Konspekty lekcji, Must, have to i should

SPIS TREŚCI

1. Lekcja w skrócie ... 2
2. Miejsce lekcji w cyklu ... 2
3. Cele lekcji ... 3
4. Podstawa programowa i kompetencje kluczowe ... 3
5. Metody, formy pracy i środki ... 4
6. Przebieg lekcji krok po kroku ... 5
7. Tekst nagrania ... 7
8. Przewidywane trudności i jak im zaradzić ... 8
9. Dostosowania i indywidualizacja ... 9
10. Ocenianie, informacja zwrotna i ewaluacja ... 9
11. Praca domowa ... 9
12. W szkole podstawowej ... 10
13. Po lekcji: pytania do refleksji ... 10
14. Źródła i dalsza lektura ... 10

CC BY-NC 4.0 · zadruzynski.com/konspekt-should-have-to-wielka-debata/

Debata to jedna z najlepszych technik na lekcji mówienia: każdy ma coś do powiedzenia, a forma wymusza słuchanie drugiej strony. Ta jest „z przymrużeniem oka" – tematy są szkolne i codzienne, bez polityki i bez sporów, po których ktoś wychodzi obrażony. Gramatyka sama się tu pojawia: argument to prawie zawsze zdanie z *should* (*Schools should start later*), a kontrargument często z *have to* (*Parents have to go to work early*). To dobry moment, żeby utrwalić też różnicę, przy której Polacy najczęściej się mylą: *mustn't* to zakaz, a *don't have to* – brak obowiązku. Szkoła Riverford, jej radio i uczniowie z nagrania są wymyśleni.

Wyjaśnienie samej gramatyki – z przykładami i ćwiczeniami ze sprawdzaniem – jest w lekcji Must, have to i should[1]. Uczniowie mogą do niej wrócić w domu.

DO POBRANIA

Konspekt lekcji z metryczką do uzupełnienia[2]
PDF · A4 · 9 stron · 500 KB

Karta pracy dla ucznia[3]
PDF · A4 · zadania (s. 1–2), karty tez FOR i AGAINST do wycięcia (s. 3), karty prowadzącego debatę (s. 4), bilety wyjścia (s. 5) · 41 KB

Prezentacja do rzutnika (slajdy 16:9)[4]
PDF · 16:9 · 10 stron · 52 KB

Nagranie: Riverford School Radio: the great debate[5]
MP3 · 609 KB · 1:44 min · tekst w konspekcie

Lekcja w skrócie

Temat	*The Great Debate: Should school start at ten? – should, have to, must and the language of debating*
Dla kogo	liceum ogólnokształcące i technikum, klasa I–III (kontynuacja języka ze szkoły podstawowej)
Czas	45 minut (jedna godzina lekcyjna)
Rodzaj lekcji	utrwalająca, ćwiczeniowa
Sprawności	mówienie (dyskusja, argumentowanie, uprzejme przerywanie), słuchanie; should / shouldn't, have to / don't have to, must / mustn't w argumentach, zwroty do wyrażania opinii, zgody i niezgody
Formy pracy	indywidualna, grupowa, zbiorowa
Materiały	nagranie, karta pracy, karty tez i karty prowadzącego do wycięcia, bilety wyjścia, prezentacja – wszystko w ramce wyżej

Miejsce lekcji w cyklu

Lekcja należy do działu „Edukacja". Uczniowie znają *must, have to* i *should* z lekcji gramatyki; tu używają ich w argumentach, utrwalają różnicę *mustn't* / *don't have to* i poznają zwroty do prowadzenia dyskusji. Na następnej lekcji: rozprawka „za i przeciw" na temat wybranej tezy z debaty.

Co uczniowie powinni już umieć: uczeń zna formy *must, have to, should* w zdaniach twierdzących, przeczących i pytających, zna słownictwo związane ze szkołą (*timetable, homework, break, uniform, subject*) i proste zwroty *I think..., I agree, I don't agree.*

Cele lekcji

Cel ogólny: uczestniczenie w dyskusji: formułowanie i uzasadnianie argumentów z *should, have to, must*, uprzejme wyrażanie niezgody i reagowanie na argumenty drugiej strony.

Cele operacyjne. Po lekcji uczeń:

- przyporządkuje w nagraniu argumenty dwóm uczestnikom debaty i rozpozna użyte w niej zwroty dyskusyjne,
- użyje *should / shouldn't* do wyrażenia rady i postulatu, *have to / don't have to* do obowiązku i jego braku oraz *mustn't* do zakazu,
- przyporządkuje zwroty dyskusyjne do funkcji: opinia, zgoda, uprzejma niezgoda, przerywanie, przyznanie racji,
- przygotuje w grupie trzy argumenty z uzasadnieniem i przewidzi argument drugiej strony,
- weźmie udział w debacie, co najmniej raz uprzejmie przerywając albo przyznając częściową rację przeciwnikowi.

> **CEL W JĘZYKU UCZNIA**
>
> Dziś nauczę się kłócić po angielsku – grzecznie: mówić, co powinno się zmienić, bronić swojego zdania i odpowiadać na argumenty drugiej strony.

> **KRYTERIA SUKCESU (NACOBEZU)**
>
> Będę wiedzieć, że osiągnąłem cel, gdy:
>
> - umiem podać argument z *should* i uzasadnić go (*because..., for example...*),
> - wiem, że *mustn't* to zakaz, a *don't have to* – „nie muszę",
> - umiem grzecznie się nie zgodzić: *I'm afraid I disagree*, a nie *You are wrong*,
> - umiem przerwać i przyznać rację: *Sorry to interrupt, but..., That's a fair point, but...*,
> - odpowiadam na argument drugiej strony, a nie tylko czytam swoje zdania.

Cele operacyjne są dla nauczyciela: opisują zachowania, które da się zobaczyć i usłyszeć. Cel w języku ucznia i kryteria sukcesu są dla klasy – pokazujemy je na początku lekcji i wracamy do nich na końcu.

Podstawa programowa i kompetencje kluczowe

Lekcja realizuje wymagania podstawy programowej języka obcego nowożytnego, wariant III.1.P:

- I.3 – edukacja: szkoła, przedmioty nauczania, życie szkoły; I.5 – życie prywatne: czas wolny, styl życia

- II.5 – uczeń znajduje w wypowiedzi określone informacje (audycja szkolnego radia)
- IV.6 – wyraża i uzasadnia swoje opinie i poglądy, przedstawia opinie i poglądy innych osób i ustosunkowuje się do nich; IV.8 – przedstawia zalety i wady różnych rozwiązań
- VI.2 – rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę; VI.4 – wyraża swoje opinie i uzasadnia je, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza się z opiniami innych osób; VI.14 – stosuje zwroty i formy grzecznościowe
- XI – współdziała w grupie; XIII – stosuje strategie komunikacyjne

Podstawa prawna: Rozporządzenie MEN z 30 stycznia 2018 r. (Dz.U. 2018 poz. 467 z późn. zm., zmiany od 1.09.2024: Dz.U. 2024 poz. 1019), język obcy nowożytny, wariant III.1.P.

Kompetencje kluczowe (według zalecenia Rady UE z 2018 r.):

- w zakresie wielojęzyczności – czasowniki modalne w argumentacji, rejestr uprzejmej dyskusji,
- obywatelskie – udział w debacie, szacunek dla odmiennego zdania, przyjmowanie wyniku głosowania,
- osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się – współpraca w grupie, panowanie nad emocjami w sporze,
- w zakresie rozumienia i tworzenia informacji – budowanie argumentu z uzasadnieniem i przykładem.

Metody, formy pracy i środki

Metody: podejście komunikacyjne; linia opinii (*opinion line*); praca z nagraniem; odkrywanie reguły na przykładach (*mustn't* a *don't have to*); burza mózgów w grupach; debata oksfordzka w uproszczonej formie (wystąpienia otwierające, wymiana, zamknięcie, głosowanie); elementy oceniania kształtującego (cel w języku ucznia, NaCoBeZU, bilet wyjścia, samoocena „światłami").

Środki dydaktyczne:

- nagranie MP3 – relacja szkolnego radia z debaty „Should school start at ten?" (ok. 2 min) i głośnik,
- prezentacja (PDF, 10 slajdów) i rzutnik albo tablica interaktywna,
- karta pracy (1 na ucznia), karty tez (1 teza na dwie grupy, rozcięte na stronę FOR i AGAINST), karta prowadzącego debatę (po jednej na debatę), bilety wyjścia,
- kartki A4 z napisami *I totally agree* i *I totally disagree* na dwóch końcach sali, minutnik.

Sala: Na początku lekcji uczniowie wstają do „linii opinii" – potrzebne jest przejście przez środek sali albo miejsce przy ścianie. Na przygotowanie i debaty ławki łączymy w grupy po trzy–cztery osoby; dwie grupy z tą samą tezą siadają naprzeciwko siebie, a prowadzący debatę – z boku, między nimi.

CC BY-NC 4.0 · zadruzynski.com/konspekt-should-have-to-wielka-debata/

Przebieg lekcji krok po kroku

1. Powitanie, cel lekcji, linia opinii (5 min)

Lekcja zaczyna się od ruchu. Na jednej ścianie kartka *I totally agree*, na przeciwnej *I totally disagree*, a na slajdzie teza, o której każdy uczeń ma zdanie: *Homework should be banned.* Uczniowie stają na linii między ścianami – im bliżej kartki, tym mocniejsze przekonanie. Nikt nie stoi tam, gdzie „trzeba", więc już widać, że klasa się różni.

> DIALOG
>
> **T:** Kasia, you're right next to "totally agree". Why?
>
> **S1:** Because we have seven lessons and after that we need free time.
>
> **T:** Bartek, you're in the middle. Why?
>
> **S2:** Homework is boring, but sometimes it helps. I am not sure.

Nauczyciel nie poprawia błędów, tylko notuje typowe kalki (*I am agree*, *I am not agree*) – wrócą w etapie 3. Potem slajd 1: cel w języku ucznia i kryteria sukcesu.

2. Słuchanie: debata w szkolnym radiu (7 min)

Szkolne radio relacjonuje debatę klubu dyskusyjnego. Ellie twierdzi, że lekcje powinny zaczynać się o dziesiątej, bo zegar biologiczny nastolatków przesuwa się na później. Tom przerywa jej – grzecznie – i odpowiada, że wtedy lekcje skończą się później, zabraknie czasu na sport i pracę dorywczą, a rodzice i tak muszą wcześnie wychodzić do pracy. Ellie przyznaje mu część racji (*I see what you mean, but…*) i proponuje, żeby później zaczynali tylko starsi uczniowie. Publiczność głosuje 52 do 48.

W nagraniu jest wszystko, czego uczy lekcja: *should* w postulatach (*School should start at ten*), *have to / don't have to* w argumentach o obowiązkach (*Parents have to go to work early*), *mustn't* w zakazie (*they mustn't look at their phones all night*) i pięć zwrotów dyskusyjnych. Argument Ellie o zegarze biologicznym nie jest wymyślony: badania snu nastolatków i zalecenia lekarzy (np. Amerykańskiej Akademii Pediatrii z 2014 roku) mówią o tym od lat – to może być ciekawy wątek dla starszej klasy. Nagranie jest moje, przeczytane brytyjskim głosem syntetycznym.

3. Język: should, have to, must i zwroty dyskusyjne (8 min)

Dwa zdania z nagrania wyglądają podobnie, a znaczą coś zupełnie innego:

PRZYKŁADY

- Younger children **don't have to** start at ten.
  Młodsze dzieci nie muszą zaczynać o dziesiątej (mogą, ale nie ma obowiązku).
- They **mustn't** look at their phones all night.
  Nie wolno im patrzeć w telefon całą noc (zakaz).
- Schools **should** start later.
  Szkoły powinny zaczynać się później (rada, postulat – typowy argument w debacie).

CC BY-NC 4.0 · zadruzynski.com/konspekt-should-have-to-wielka-debata/

PUŁAPKA DLA POLAKÓW

Polskie „nie musisz" to *you don't have to*. *You mustn't* znaczy „nie wolno ci". W debacie najczęściej przyda się *should / shouldn't* – to, co uważamy za słuszne – a *have to* do faktów o obowiązkach, z którymi trzeba się liczyć.

Druga część etapu to zwroty. Uczniowie przyporządkowują dziesięć zwrotów do pięciu funkcji: opinia (*As I see it…*), zgoda (*I couldn't agree more*), uprzejma niezgoda (*I'm afraid I disagree, I'm not sure about that*), przerywanie (*Sorry to interrupt, but…, Can I just say something?*) i przyznanie racji z „ale" (*That's a fair point, but…*). Ten ostatni typ jest najcenniejszy: odpowiada na argument przeciwnika, zamiast go ignorować. Na koniec wracamy do kalek z linii opinii: *I agree*, bez *am*.

4. Przygotowanie: teza, strona, argumenty (8 min)

Tez jest sześć, wszystkie szkolne i codzienne: prace domowe powinny zniknąć, szkoła powinna zaczynać się o dziesiątej, każdy powinien uczyć się gotować w szkole, telefony powinny być w szkole zakazane, mundurki powinny być obowiązkowe, szkoła powinna trwać cztery dni w tygodniu. Grupa losuje tezę i stronę – i to jest ważne: uczeń, który kocha prace domowe, może dostać zadanie ich obalenia. Debata uczy wtedy czegoś więcej niż języka.

Na karcie każdej strony są dwa argumenty-podpowiedzi. Grupa wybiera trzy argumenty (podpowiedzi albo własne) i każdy rozwija według wzoru ze slajdu 6: teza, *because*, przykład.

PRZYKŁADY

- **Students should learn to cook at school, because they have to eat every day. For example, many students live alone at university and only eat pizza.**
  Uczniowie powinni uczyć się gotować w szkole, bo muszą codziennie jeść. Na przykład wielu studentów mieszka samodzielnie i je tylko pizzę.

Na koniec grupa zgaduje, co powie druga strona, i przygotowuje odpowiedź (*They will say that… – but…*). To ta część przygotowania, która najbardziej zmienia potem debatę.

5. Debaty (12 min)

Debaty idą równolegle, a każdą prowadzi uczeń z kartą prowadzącego: pilnuje czasu, udziela głosu i zadaje pytanie, gdy rozmowa stanie (*What do you say to that?*). Struktura jest prosta: każda strona ma minutę na wystąpienie otwierające, potem cztery minuty swobodnej wymiany, na koniec po pół minuty na zamknięcie.

DIALOG

FOR: We think homework should be banned, because students have to sit at school for seven hours. After that they need time for sport and friends.

AGAINST: Sorry to interrupt, but homework helps you remember the lesson.

FOR: That's a fair point, but most homework is just copying. Teachers should give projects, not worksheets.

AGAINST: I'm afraid I disagree. Without homework, many students wouldn't study at all.

CHAIR: Thank you. Time for closing statements.

CC BY-NC 4.0 · zadruzynski.com/konspekt-should-have-to-wielka-debata/

Nauczyciel nie wchodzi w debaty, tylko notuje. Po zakończeniu zapisuje trzy błędy bez nazwisk – prawie na pewno *I am agree*, *You mustn't* w znaczeniu „nie musisz" i *should to* – oraz dwa najlepsze zwroty, które usłyszał. Klasa poprawia błędy wspólnie, a dobre zwroty dostają zasłużoną pochwałę.

6. Najbardziej przekonujący argument, podsumowanie (5 min)

Finał z pomysłu na tę lekcję: po debacie każdy uczeń zapisuje, czyje argumenty były najbardziej przekonujące – niekoniecznie z własnej grupy – i jednym zdaniem wyjaśnia dlaczego. To ważny moment: uczeń docenia argument, z którym się nie zgadza, a nauczyciel widzi, co klasa uznaje za dobrą argumentację.

Na bilecie wyjścia są jeszcze dwa krótkie zadania: zdanie z *mustn't* albo *don't have to* o własnej szkole i zwrot dyskusyjny, którego uczeń użył. Pod spodem samoocena „światłami". Najciekawsze „najbardziej przekonujące argumenty" nauczyciel może odczytać na początku następnej lekcji – przy rozprawce będą jak znalazł.

DLA NAUCZYCIELA

Gdy zabraknie czasu: zamiast dwóch rund debat zrób jedną, a przygotowanie skróć do dwóch argumentów na grupę; głosowanie i „najbardziej przekonujący argument" zostaw na bilecie wyjścia. **Gdy zostanie czas:** „*Change sides!*" – po debacie grupy zamieniają się stronami i każda ma minutę, żeby podać najlepszy argument przeciwników własnymi słowami; uczy to słuchania i pokazuje, że da się rozumieć zdanie, którego się nie podziela.

Tekst nagrania

Transkrypcja nagrania *Riverford School Radio: the great debate*. Uczniom warto ją dać dopiero po zadaniu 1 – i tylko tym, którzy jej potrzebują.

DIALOG

Good morning, this is Riverford School Radio, and I'm Sam. Yesterday our debating club asked a big question: should school start at ten o'clock? Here's how it went.

Ellie spoke first. "I think school should start at ten, because teenagers need more sleep. Scientists say that our body clocks change when we're teenagers, so we feel sleepy later at night. At eight in the morning, half the class is still asleep."

Tom didn't wait. "Sorry to interrupt, but that's not true for everyone. I'm wide awake at seven." Ellie smiled. "That's a fair point, but you're not everyone, Tom."

Then Tom gave his view. "I'm afraid I disagree with Ellie. If school starts at ten, it finishes later. Students have to do their homework in the evening, and they don't have time for sport or part-time jobs. And parents have to go to work early, so who takes the younger children to school?"

"I see what you mean," said Ellie, "but younger children don't have to start at ten. Only older students should."

Tom's last word was this. "In my opinion, we shouldn't change the whole timetable. Students should just go to bed earlier, and they mustn't look at their phones all night."

So who won? Our audience voted fifty-two to forty-eight for Ellie. Very close! Tell us what you think at break time. That's all from Riverford School Radio.

CC BY-NC 4.0 · zadruzynski.com/konspekt-should-have-to-wielka-debata/

Przewidywane trudności i jak im zaradzić

TYPOWY BŁĄD

✗ ~~I am agree with you.~~

✓ **I agree with you.**

agree to czasownik, nie przymiotnik – bez *am*. Przeczenie: *I don't agree* albo *I disagree*.

TYPOWY BŁĄD

✗ ~~You mustn't come to school on Saturday.~~

✓ **You don't have to come to school on Saturday.**

„Nie musisz" = *don't have to*. *mustn't* = „nie wolno". Najczęstszy błąd lekcji.

TYPOWY BŁĄD

✗ ~~Schools should to start later.~~

✓ **Schools should start later.**

Po *should* i *must* bezokolicznik bez *to* (w przeciwieństwie do *have to* i *ought to*).

TYPOWY BŁĄD

✗ ~~You are not right. / You are wrong.~~

✓ **I'm afraid I disagree. / I see it differently.**

Poprawne gramatycznie, ale w dyskusji brzmi agresywnie. Po angielsku niezgodę się „zmiękcza": *I'm afraid..., I'm not sure about that...*

TYPOWY BŁĄD

✗ ~~In my opinion, I think homework is useful.~~

✓ **In my opinion, homework is useful. / I think homework is useful.**

Dwa zwroty z tym samym znaczeniem w jednym zdaniu. Wybieramy jeden.

TYPOWY BŁĄD

✗ ~~Students should can choose their subjects.~~

✓ **Students should be able to choose their subjects.**

Dwa czasowniki modalne obok siebie są niemożliwe. Zamiast *can* – *be able to* (lekcja o *can, could, be able to*).

CC BY-NC 4.0 · zadruzynski.com/konspekt-should-have-to-wielka-debata/

Dostosowania i indywidualizacja

- **Dysleksja:** zwroty dyskusyjne są na slajdzie przez całą debatę; w karcie przygotowania uczeń może zapisywać argumenty słowami-kluczami, a nie pełnymi zdaniami; nagranie można puścić trzeci raz.
- **ADHD i trudności z koncentracją:** lekcja zaczyna się od ruchu (linia opinii), a w debacie uczeń może pełnić rolę mierzącego czas albo prowadzącego (karta prowadzącego daje jasną strukturę).
- **Uczeń, któremu idzie wolniej:** na karcie tezy są dwa gotowe argumenty-podpowiedzi; uczeń wybiera jeden i dopisuje uzasadnienie z *because*; w debacie mówi wystąpienie otwierające, które może przeczytać.
- **Uczeń zdolny:** pełni rolę prowadzącego albo dostaje stronę niezgodną z własnym zdaniem; w podsumowaniu używa trybu warunkowego (*If school started at ten, students would…*).
- **Uczeń nieśmiały:** w linii opinii może stanąć bez mówienia, a w debacie zaczyna od krótkiego, przygotowanego zdania; nikt nie musi występować sam przed całą klasą.

Więcej o pracy z uczniami ze specjalnymi potrzebami piszę w tekście Uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi na lekcji języka obcego[6].

Ocenianie, informacja zwrotna i ewaluacja

- **Monitorowanie:** Linia opinii (diagnoza), odpowiedzi w zadaniach 1–4, notatki grup w zadaniu 5, obserwacja debat (uzasadnione argumenty, zwroty dyskusyjne, reagowanie na drugą stronę).
- **Informacja zwrotna:** Ustna w czasie zadań kontrolowanych; w debatach odroczona korekta błędów na tablicy (bez nazwisk) i pochwała najlepszych zwrotów. Do biletów wyjścia na następnej lekcji: „co już umiesz, co poprawić”.
- **Podsumowanie:** Najbardziej przekonujący argument i bilet wyjścia; samoocena „światłami”.
- **Ewaluacja przez uczniów:** Pytanie na bilecie wyjścia: *Whose arguments were the most convincing? Why?* i zestawienie „świateł”.
- **Stopnie:** Lekcja bez stopni (ocenianie kształtujące). Jeśli nauczyciel chce ocenić aktywność w debacie, podaje kryteria przed etapem 4: uzasadniony argument, co najmniej jeden zwrot z zadania 4, odpowiedź na argument drugiej strony. Pracę domową A można ocenić według tych samych kryteriów.

Praca domowa

Do wyboru: **A.** Napisz 80–100 słów o tezie z twojej debaty – tym razem po stronie, którą naprawdę popierasz: dwa argumenty z *should* i uzasadnieniem, jeden argument drugiej strony i twoja odpowiedź (*Some people say that… However…*). **B.** Ćwiczenia ze sprawdzaniem w lekcji o *must, have to* i *should* na zadruzynski.com.

CC BY-NC 4.0 · zadruzynski.com/konspekt-should-have-to-wielka-debata/

W szkole podstawowej

W klasach VII–VIII zostaw z gramatyki *should / shouldn't* i *have to / don't have to*; *must / mustn't* pokaż tylko jako zakazy i nakazy z regulaminu (*You mustn't run in the corridor*). Zamiast debaty dwóch drużyn zrób „linię opinii": uczniowie stają na linii od *I totally agree* do *I totally disagree* i każdy mówi jedno zdanie z *because*. Ze zwrotów zostaw sześć: *I think..., I agree, I don't agree, I'm not sure, Sorry, can I say something?, That's true, but...* W klasach V–VIII obowiązuje dotychczasowa podstawa programowa (wariant II.1), w klasie IV – nowa (Dz.U. 2026 poz. 378).

W klasie maturalnej dodaj *ought to, it's high time schools...* i *If schools started later, students would...*, a po debacie krótką rozprawkę „za i przeciw" (150–180 słów) na ten sam temat – to typowe zadanie maturalne.

Po lekcji: pytania do refleksji

Te pytania są też w konspekcie PDF, z miejscem na odpowiedzi – przydają się w dokumentacji praktyk.

- Czy uczniowie odpowiadali na argumenty drugiej strony, czy tylko odczytywali swoje przygotowane zdania?
- Czy w debatach padały zwroty z etapu 3 (*Sorry to interrupt, but..., That's a fair point, but...*), czy rozmowa szła „po polsku w angielskich słowach" (*I am agree, You are not right*)?
- Ile razy pojawiło się *mustn't* w znaczeniu „nie musi"? Czy uczniowie sami to wyłapali?
- Czy uczniowie, którzy dostali stronę niezgodną z własnym zdaniem, potrafili jej bronić? Jak na to reagowali?
- Co zmienię, gdy poprowadzę tę lekcję następnym razem?

Źródła i dalsza lektura

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz.U. 2018 poz. 467 z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 28 czerwca 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz.U. 2024 poz. 1019), https://eli.gov.pl/eli/DU/2024/1019/ogl [dostęp: 19.11.2026].
- Zalecenie Rady z dnia 22 maja 2018 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (2018/C 189/01), https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:32018H0604(01) [dostęp: 19.11.2026].
- Centrum Edukacji Obywatelskiej, *Słowniczek oceniania kształtującego*, 2023, https://angazuj.ceo.org.pl/wp-content/uploads/sites/4/2024/04/Slowniczek-OK.pdf [dostęp: 19.11.2026].
- Komorowska H., *Metodyka nauczania języków obcych*, Fraszka Edukacyjna, Warszawa 2005.
- Paciorek J., *Wielka gramatyka języka angielskiego*, Wydawnictwo GREG, Kraków 2024.
- American Academy of Pediatrics (Adolescent Sleep Working Group, Committee on Adolescence, Council on School Health), *School Start Times for Adolescents*, „Pediatrics" 2014, doi: 10.1542/peds.2014-1697, https://doi.org/10.1542/peds.2014-1697 [dostęp: 19.11.2026].

- Thornbury S., *How to Teach Speaking*, Pearson Longman, Harlow 2005 – rozdziały o dyskusjach i debatach na lekcji.
- Harmer J., *The Practice of English Language Teaching*, wyd. 5, Pearson, Harlow 2015 – rozdziały o mówieniu, dyskusjach i korygowaniu błędów w zadaniach komunikacyjnych.
- Swan M., *Practical English Usage*, wyd. 4, Oxford University Press, Oxford 2016 – hasła o *must* i *have to*, *mustn't* i *don't have to* oraz o *should*.
- Murphy R., *English Grammar in Use*, wyd. 5, Cambridge University Press, Cambridge 2019 – rozdziały o *must*, *have to* i *should*.

Adresy linków z tekstu

1. https://zadruzynski.com/must-have-to-should/
2. https://zadruzynski.com/media/files/konspekty/konspekt-should-have-to-wielka-debata-konspekt.pdf
3. https://zadruzynski.com/media/files/konspekty/konspekt-should-have-to-wielka-debata-karta-pracy.pdf
4. https://zadruzynski.com/media/files/konspekty/konspekt-should-have-to-wielka-debata-prezentacja.pdf
5. https://zadruzynski.com/media/files/konspekty/konspekt-should-have-to-wielka-debata-nagranie.mp3
6. https://zadruzynski.com/uczen-ze-specjalnymi-potrzebami-edukacyjnymi-na-lekcji-jezyka-obcego/

LICENCJA

© 2026 Igor Zadrużyński. Ten tekst jest udostępniony na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne 4.0 Międzynarodowe (CC BY-NC 4.0). Możesz go kopiować, rozpowszechniać i przerabiać w celach niekomercyjnych pod warunkiem, że podasz autora i adres źródła, dołączysz link do licencji i zaznaczysz, czy wprowadzono zmiany. Przykład poprawnego oznaczenia:

Igor Zadrużyński, *Konspekt lekcji: should, have to i must – wielka debata*, zadruzynski.com, https://zadruzynski.com/konspekt-should-have-to-wielka-debata/, licencja CC BY-NC 4.0

Licencja nie obejmuje cytatów, ilustracji ani innych materiałów pochodzących od innych autorów — obowiązują dla nich ich własne zasady.

Ilustracje, przy których nie podano innego źródła, zostały wygenerowane z pomocą AI.

zadruzynski.com